

MANS

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

ЧЕРКАСЬКА
МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Матеріали
Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

**«Актуальні проблеми методології
вищої та фахової передвищої
медичної (фармацевтичної) освіти:
сучасні виклики та нові
можливості»**

19

ЖОВТНЯ
2023
ЧЕРКАСИ

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК
В ЛОМЖІ (ПОЛЬЩА)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ**

Матеріали

III Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції

19 жовтня 2023 р.

Конференцію зареєстровано в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».
Посвідчення № 982 від 13 грудня 2021 року.

м. Черкаси

Х. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Володимир Борисенко, Світлана Назаренко, Артур Міщенко, Олег Акімов,
Віталій Костенко.

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
МЕДИЧНИХ ЗВО В ПЕРІОД ВИМУШЕНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

borysenko.vladym@gmail.com

Полтавський державний медичний університет, м. Полтава.

Анотація. На теперішній час питання позитивного розвитку дистанційної вищої освіти потребує більш глибокого та всебічного розуміння труднощів процесу віддаленої взаємодії, що передбачає висвітлення й обґрунтування вказаної проблематики. Підвищення мотивації студентів в умовах дистанційного навчання є актуальними, складними і далекими до раціонального вирішення. А саме вони визначають якість підготовки майбутніх фахівців. За результатами експрес-опитування проведена оцінка особливостей мотивації до навчання у 99 здобувачів освіти випускних курсів Полтавського державного медичного університету, що тривалий час знаходились в умовах дистанційного та змішаного навчання. Отримані результати свідчать про недостатній рівень навчальної внутрішньої мотивації у здобувачів освіти, що потребує покращення підходів та методів дистанційного навчання з пріоритетом на змішані і традиційні форми навчання в підготовці майбутніх лікарів.

Ключові слова: дистанційне і змішане навчання, здобувачі освіти ЗВО, внутрішня і зовнішня навчальна мотивація.

Українське суспільство переживає нині особливо складні часи. Не є виключенням і сфера освіти. Вимушений перехід до дистанційних та змішаних форм навчання, спочатку в умовах пандемії COVID-19, а потім під час повномасштабних військових дій у країні, створив цілий ряд проблем, які необхідно вирішувати освітянам [1]. Особливо це відчутно в сфері підготовки висококваліфікованих фахівців в ЗВО. На теперішній час питання позитивного розвитку дистанційної вищої освіти потребує більш глибокого та всебічного розуміння труднощів процесу віддаленої взаємодії, що передбачає висвітлення й обґрунтування вказаної проблематики. Огляд проблемних питань та перспектив дистанційної освіти потребує значно більшої уваги науковців, адже це є пріоритетом сучасної освітньої політики [2]. Так, проблема підвищення

мотивації в умовах дистанційного навчання потребує насамперед розуміння поняття «мотивації до навчання». Саме питання підвищення мотивації здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання є актуальними, складними і далекими до раціонального вирішення. А саме вони визначають якість підготовки майбутніх фахівців.

Мета. За результатами експрес-опитування оцінити особливості мотивації до навчання у здобувачів освіти медичного ЗВО, що тривалий час знаходились в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Обговорення. Для оцінки мотивації, перш за все, потрібно звернути увагу, що це поняття неоднорідне. Мотивація до діяльності має дві основні складові. По-перше – внутрішня мотивація, яка зазвичай пов'язана з переконанням важливості дії або з особистим задоволенням від виконання цієї дії. Для внутрішньої навчальної мотивації характерно те, що здобувачі освіти відчують внутрішню потребу в навчанні та професійному рості, незалежно від зовнішніх чинників та стимулів. Так, здобувач освіти, який відчуває задоволення від розвитку нових навичок, отримання професійних знань і розв'язування складних завдань, є внутрішньо мотивованим. В той же час існує зовнішня мотивація, тобто це стимул для досягнення цілей, який має зовнішнє походження, а не із внутрішніх потреб і переконань. Зовнішня навчальна мотивація відрізняється тим, що діяльність здійснюється під впливом зовнішніх чинників, таких як покарання чи винагорода, схвалення від викладачів або батьків. Тому здобувач освіти, що ставить за мету отримати високий рейтинг, стипендію чи похвалу від батьків або однокурсників, є зовнішньо мотивованим.

Зрозуміло, що більш ефективною є саме внутрішня мотивація, оскільки внутрішньо мотивований здобувач освіти здатен досягати високих результатів та мати довготривалі успіхи в навчальному процесі і, в подальшому, в професійній діяльності. Але і зовнішня мотивація може мати позитивний ефект на початкових етапах навчання, та якщо здобувач освіти не зможе знайти внутрішню мотивацію до навчання, то таке навчання в подальшому буде малопродуктивним.

Для досягнення мети дослідження нами використана анкета, що була запропонована Піменовою О.О. та Гапончук О.М. (2023) з блоками питань відносно мотивів навчання в ЗВО, мотивів активної навчальної діяльності та причин зниження активної навчальної діяльності. Анкетування проходило у формі онлайн-опитування (CAWI) 99 здобувачів освіти випускних курсів Полтавського державного медичного університету, що більшу частину навчання знаходились в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Отримані результати показали, що переважаючими мотивами навчання в університеті для здобувачів освіти в реаліях вимушеного дистанційного та змішаного навчання стало бажання бути матеріально забезпеченим у

майбутньому (31%), отримати диплом (24%), стати висококваліфікованим фахівцем (16%), не бути гіршим за інших (12%) та отримувати стипендію (7%). Значно менша зацікавленість відмічена в тому, щоб стати ерудованою людиною (7%), можливість не йти на службу в армію (6%) та спілкування з однолітками (4%).

Також у результаті анкетування було виявлено, що найбільше заохочують здобувачів освіти до активної участі в навчальному процесі такі мотиви: бажання досягнути успіху у своїй професії (34%), здобувати нові знання, уміння та навички (31%), дещо меншим (18%) є інтерес до предмета. Також з'ясували, що отримання високих оцінок також є досить актуалізованим мотивом до активної навчальної діяльності (17%).

Також були виявлені чинники, які впливають на зниження мотивації до навчання здобувачів освіти в теперішніх реаліях. Зокрема, переважаюча більшість опитаних (56%) стверджує, що це воєнний стан в Україні, наступними, досить вагомими чинниками, на думку респондентів, є власні індивідуальні особливості (21%). Особливості взаємодії з викладачем (його професійність, емпатичність і ставлення до здобувачів освіти), організація навчального процесу і атмосфера у студентській групі (сумарно 23%) в значно меншій мірі впливають на зниження активної участі в навчальному процесі.

Висновки. Отже, знаходячись в умовах вимушеного дистанційного та змішаного навчання, у здобувачів освіти медичного ЗВО з самого початку навчання зовнішня мотивація, що недостатньо сформувалась в зв'язку з переважанням в навчальному процесі віддаленої взаємодії і як результат, знизилась кількість внутрішньо мотивованих здобувачів освіти. Тому, щоб особистісно-професійний розвиток залишався пріоритетним в формуванні майбутнього лікаря необхідно покращувати підходи та методи дистанційного навчання з акцентом на змішані і традиційні форми навчання, де це можливо.

Література

1. Мотивація навчальної діяльності студентів : монографія / О. Васюк та ін. Київ: Компринт, 2018. 188 с
2. Старжинська О.Л. Дистанційне навчання у медичній освіті із використанням технологій навчання у співробітництві. *Integration of scientific bases into practice: abstracts of IV International Scientific and Practical Conference, Stockholm*. 2020. Stockholm, Sweden: International Science Group. 2020. P. 237–241. URL: [https:// don.kyivcity.gov.ua/files/2020/8/](https://don.kyivcity.gov.ua/files/2020/8/)
3. Піменова О.О., Гапончук О.М. Мотивація до навчання студентів в умовах воєнного стану. *Габітус*. Вип. 47. 2023. С. 36–39.